

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2007/180

BETREFT: Secundair onderwijs: Teruggave boekengeld en bijdrage voor schoolreizen.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 18.10.2007

1.2 Verzoeker

Ouders van een leerling.

1.3 Betrokken school

- Directeur van een school.
- Schoolbestuur.

1.4 CZB

- Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 18 oktober 2007.
- Bij brief van 22 oktober 2007 werden de betrokken partijen geïnformeerd over de zittingsdag.
- De school stuurt een reactie in met de brief van 25/10/2007 die werd medegedeeld aan de verzoeker.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Een eerste probleem is het feit dat verzoeker het geld van de boeken die ze vorig jaar kochten en die ze in augustus terug ingeleverd hebben, nog steeds niet ontvangen hebben. Eerst was er hen verteld dat ze dat in september zouden terugkrijgen en nu vertelt men verzoeker dat het terugbetaald wordt in december. Verzoeker heeft wel in het begin van dit schooljaar al nieuwe boeken moeten kopen en de oude boeken van de zoon zullen intussen al wel verkocht zijn aan de leerlingen die deze dit jaar gebruiken. Dit vindt verzoeker echt niet kunnen, het is al duur genoeg om schoolgaande kinderen alles te geven wat ze nodig hebben.

Een tweede probleem heeft verzoeker met het feit dat zijn zoon ook dit jaar uitstappen gaat doen voor minstens 470 Euro. Verleden jaar was het ook al voor ongeveer 400 Euro. Verzoeker vraagt zich af of er geen maximumbedrag staat op uitstappen.

Verleden jaar is de zoon van verzoeker drie dagen naar Londen geweest. Hij verbleef bij een gastgezin en dat kostte 300 Euro. Dit jaar is het Barcelona en dat kost 330 Euro.

3. STANDPUNTEN ANTWOORDENDE PARTIJ

Er is nooit verteld geworden dat de ouders in september zouden worden uitbetaald i.v.m. de verkoop van tweedehandsboeken. In december wordt een afrekening gestuurd met een aantal items van onkosten die de school gemaakt heeft voor deze leerlingen tussen september en december: o.a. kopieën, tijdschriften, cursussen, de resterende boeken.... Deze onkosten zijn groter dan de terugbetaling van de tweedehandsboeken (voor betreffende leerling gaat dit laatste over een bedrag van 56,67 euro). Het doorverkopen van hun leerboeken is een service die door de school wordt aangeboden zonder enige verplichting. De verrekening gebeurt samen met de afrekening van december.

Wat betreft de extra-muros activiteiten: de studiereis naar Barcelona werd geraamd op 330 euro en de andere extra-muros activiteiten op 80 euro. Samen dus 410 euro. De ouders hebben deze documenten ontvangen en ondertekend samen met het schoolreglement (beiden goedgekeurd door de schoolraad). De prijs van de Barcelonareis heeft de school nog kunnen beperken tot 300 euro. Wat betreft de Londenreis verwijst de school ook naar de goedgekeurde kostenramingsprijs van schooljaar 2006-2007. Hierop staat duidelijk 192 euro vermeld. Er waren drie voorschotrekeringen met betrekking tot de Londenreis: 3 x 64 euro zijnde samen 192 euro.

Meerdaagse studiereizen (extra-muros activiteiten) kunnen decretaal niet worden verplicht.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

5 november 2007, 13u.30

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Francis Deryckere, Etienne Becuwe, Bengt Verbeeck.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13. In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdragenregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie is van oordeel dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten dient reëel te zijn, in overeenstemming met enerzijds de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds de goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

Schoolreizen

De onderwijsregelgeving voorziet dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in de schoolraad. Rekening houdende met de bij decreet vastgelegde bevoegdheden van de schoolraad geeft de Commissie zorgvuldig bestuur voorrang aan het proces van participatie. De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de schoolraad. Ouders, personeel en school kunnen in de schoolraad bespreken of bepaalde schooluitgaven wenselijk zijn (schoolreis) en of een bepaalde schoolbijdrage correct is (bedrag schoolreis). Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving alle ouders schriftelijk, duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen. De ouders moeten voor de start van het schooljaar een schriftelijk overzicht hebben van de kosten voor het betrokken schooljaar, ook van de verschillende schoolreizen en hun totale kost. Uit de ingediende stukken blijkt dat er overleg in de schoolraad was en informatie in het schoolreglement.

De Commissie herhaalt haar standpunt dat meerdaagse buitenlandse reizen niet noodzakelijk zijn in het kader van eindtermen. De Commissie is van oordeel dat in principe schooluitstappen niet tot het basisaanbod behoren en dus beschouwd moeten worden als niet verplicht.

De effectieve kosten kunnen in rekening gebracht worden bij de ouders, op voorwaarde dat ze in een evenwichtige verhouding staan tot de doelgroep van het secundair onderwijs. Voor schooluitstappen kan dus een bijdrage gevraagd worden aan de ouders.

De Commissie zorgvuldig bestuur vraagt het schoolbestuur (directie) samen met de ouders (schoolraad) jaarlijks op kritische wijze de aangerekende kosten te evalueren. Het moet de bedoeling zijn om het leren en opvoeden zo weinig mogelijk financieel te belasten met dure activiteiten. Voor duurdere activiteiten moet aanvaard worden dat die niet volledig ten laste kunnen zijn van de bijdragenregeling van de ouders.

Inhoud schoolreizen

Naar verhouding van de bijdrage van de ouders dient er een kwaliteitsvol aanbod te zijn van de schoolreis. Verder is het zo dat de school geen bijdrage kan vragen die zodanig hoog is dat er een kans is op een indirect inschrijvingsgeld of een verkoop met duidelijke winstdoeleinden. Dit is zeker het geval als de bijdrage geldt voor schoolreizen die aansluiten op het leer- en opvoedingsprogramma.

Verkoop en aankoop boeken

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat de ouders in juni boeken inleveren aan de school en de bedragen hiervoor in december worden verrekend met de kosten van de eerste trimester. De school stelt dat de ouders niet verplicht zijn om gebruik te maken van dit verkoopsysteem. De ouders hebben hierover een afzonderlijk schrijven ontvangen. Ondertussen hebben de ouders in augustus-september nieuwe boeken aangekocht voor het volgende schooljaar.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat er een ruime termijn is tussen het afleveren van de boeken en het betalen ervoor. Verder is er blijkbaar weinig informatie voor de ouders over het verrekenen van de betaling van de boeken in de bijdrage door de ouders.

Er wordt dan ook gevraagd de terugbetalingstermijn zo beperkt mogelijk te houden en via bijkomende informatie meer transparantie te geven aan de ouders over de bijdragenregelingen.

Brussel, 5 november 2007

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter